

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 28 czerwca 2013 r.

DOLiS/DEC – 696/13/41015,41026

dot.

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267) oraz art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 22, art. 23 ust. 1 pkt 5 i art. 32 ust. 1 pkt 8 i ust.3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie dotyczącej skargi Pana M.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „Adwokat M.R. Kancelaria Adwokacka” , na przetwarzanie jego danych osobowych przez Pana A.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą I.,

- 1) nakazuję Panu A.R. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą I., zaprzestanie przetwarzania danych osobowych Pana M.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „Adwokat M.R. Kancelaria Adwokacka”,**
- 2) w pozostałym zakresie odmawiam uwzględnienia wniosku.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana M.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „Adwokat M.R. Kancelaria Adwokacka”, zwanego dalej również Skarżącym, na przetwarzanie jego danych osobowych przez Pana A.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą I., zwanego dalej również Przedsiębiorcą. Skarżący zwrócił się z wnioskiem o cyt.: „1. sprawdzenie prawidłowości przetwarzania moich [Skarżącego] danych osobowych przez Pana A.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą I.; 2. nakazanie przez Pana A.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą I. przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez nieprzetwarzanie moich [Skarżącego] danych osobowych, w tym o nieudostępnianie tych danych podmiotom trzecim oraz poprzez usunięcie moich [Skarżącego] danych osobowych; 3. w przypadku ustalenia osób winnych dopuszczenia się uchybień i naruszenia ustawy i ochronie danych osobowych skierowanie do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa; 4. sprawdzenie czy Pan A.R. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą I. zgłosił utworzoną bazę danych do rejestracji GIODO.”. Skarżący wskazał, że cyt.: „(...) adres mailowy [...], który wykorzystywany jest przeze mnie [Skarżącego] do

prowadzenia działalności gospodarczej, jak też w celach prywatnych, otrzymałem [Skarżący otrzymał] korespondencję z adresu [...], wykorzystywanego przez Pana A.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą I., z zapytaniem o wyrażenie zgody na przesłanie informacji dotyczącej oferty pozyskiwania nowych klientów.”.

Skarżący zauważył, że cyt.: „Z uwagi, iż od dnia 1 stycznia 2012 r. dane osób prowadzących działalność gospodarczą są chronione, moje [Skarżącego] dane osobowe również podlegają ochronie jako podmiotu indywidualnie prowadzącego działalność gospodarczą.”. Skarżący zarzucił Przedsiębiorcy, że przetwarza jego dane osobowe niezgodnie z art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), w szczególności z powodu nie wyrażenia przez niego zgody na przetwarzanie jego danych osobowych. Skarżący podniósł również, że cyt.: „(...) Pan A.R. w zamieszczonej na stronie internetowej informacji wskazał, że posiada adresy poczty elektronicznej ponad 5 milionów osób prywatnych, a z przesłanej dnia [...] odpowiedzi A.R. wynika, że nie zgłosił on żadnej bazy do GIODO, a zatem naruszył art. 40 Ustawy. Co za tym idzie, należałoby również sprawdzić czy Pan A.R. nie naruszył obowiązków związanych z przetwarzaniem danych osobowych także tych osób prywatnych.”. Skarżący wniósł także o cyt.: „(...) zbadanie, czy Pan A.R. swoim działaniem nie wypełnił znamion przestępstw opisanych w art. 49 ust. 1 i 51 Ustawy.”.

W toku postępowania przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił następujący stan faktyczny.

1. Skarżący prowadzi działalność gospodarczą pod firmą „Adwokat M.R. Kancelaria Adwokacka” wykorzystując do jej prowadzenia adres mailowy [...], na który [...] została skierowana korespondencja z adresu mailowego [...].
2. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uzyskał od Przedsiębiorcy wyjaśnienia w zakresie cyt.: „Jestem [Przedsiębiorca] właścicielem firmy, która zajmuje się usługami reklamowymi. Poszukujemy klientów dzwoniąc do firm i wysyłając do nich wiadomości e-mail. Adresy poczty elektronicznej odszukujemy na stronach internetowych poszczególnych firm. Tak też było w przypadku Kancelarii Adwokackiej M.R.. Jego adres e-mail jest ogólnie dostępny w internecie. (...) Dostęp do niego jest nieograniczony i każda osoba prawna, czy firma, może wysłać wiadomość e-mail z zapytaniem.”.
3. Pismem (e-mail) z dnia [...] Skarżący zwrócił się do Przedsiębiorcy o zaprzestanie przetwarzania jego danych osobowych w celach marketingowych oraz o usunięcie jego danych osobowych, ale Przedsiębiorca nie uczynił zadość jego żądaniu.

Mając na uwadze powyższe, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

I.

W pierwszej kolejności, wskazać należy, że z dniem 31 grudnia 2011 r. utracił moc obowiązującą przepis art. 7a ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), który stanowił, że ewidencja działalności gospodarczej jest jawna i dane osobowe w niej zawarte nie podlegają przepisom ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 z późn. zm.),

zwanej dalej także ustawą. Oznacza to zatem, że od 1 stycznia 2012 r. przepisy ustawy o ochronie danych osobowych stosuje się także do informacji identyfikujących przedsiębiorców w obrocie gospodarczym.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwana dalej ustawą, w art. 6 określa definicję danych osobowych. Ustawodawca, formułując art. 6 ustawy, nie określił zamkniętego katalogu informacji stanowiących dane osobowe. Dlatego też przy rozstrzygnięciu, czy określona informacja lub informacje stanowią dane osobowe nieuniknione jest, w większości przypadków, dokonywanie zindywidualizowanej oceny, przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności oraz rodzaju środków, czy metod potrzebnych do identyfikacji osoby. Adres poczty elektronicznej związany jest z usługą dostarczania/wysyłania wiadomości przy użyciu sieci telekomunikacyjnej, powiązany z infrastrukturą sieciową zarządzaną przez określonego operatora/dostawcę, u którego podczas tworzenia konta poczty elektronicznej rejestrowane są dane użytkownika. Natomiast, dla oceny, czy określony adres e-mail będzie daną osobową niezbędnym jest analiza wszelkich informacji związanych z danym adresem e-mail (np. IP komputera, czy danych z formularza wypełnianego przy tworzeniu konta pocztowego). Informacje uzyskane z tej analizy mogą pozwolić na bezpośrednie zidentyfikowanie osoby fizycznej lub umożliwią jej pośrednią identyfikację. Istnieje zatem możliwość identyfikacji osoby będącej użytkownikiem danego adresu, podobnie jak na podstawie adresu IP użytkownika komputera. Elementarnym kryterium ułatwiającym uznanie adresu e-mail za daną osobową będzie w szczególności jego treść (np. zawierająca imię bądź skrót imienia i nazwisko lub też samo nazwisko). Nie zawsze jednak adres ten prowadzi do identyfikacji osoby fizycznej. Może dotyczyć również podmiotów innych nie będących osobami fizycznymi. Adres poczty elektronicznej należy zatem traktować jako informację, która potencjalnie może być daną osobową, ale z uwzględnieniem wszelkich okoliczności występujących w konkretnym przypadku.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż mylne jest stanowisko Przedsiębiorcy jakoby nie przetwarzał on danych osobowych Skarżącego i jakoby jego dane osobowe nie znajdowały się w jakimkolwiek prowadzonym przez niego zbiorze. Zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy przez przetwarzanie danych osobowych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak, zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie. Zbiór danych w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy to z kolei każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony czy podzielony funkcjonalnie.

Z chwilą pozyskania przez Przedsiębiorcę danych osobowych Skarżącego, w tym konkretnym przypadku jego adresu poczty elektronicznej zawierającego w treści jego nazwisko, i skierowania do niego na ten adres wiadomości elektronicznej rozpoczął się proces przetwarzania jego danych osobowych przez ten podmiot. Pan A.R. stał się zatem ich administratorem, a więc adresatem obowiązków nałożonych na administratorów danych ustawą o ochronie danych osobowych.

Odnosząc się zaś do kwestii legalności przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez Przedsiębiorcę wskazać należy na treść art. 23 ust. 1 ustawy. W świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych o legalności przetwarzania danych osobowych można mówić wówczas, gdy zachodzi jedna z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy. Zgodnie z jego treścią przetwarzanie

danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy spełniona jest jedna z przesłanek taksatywnie wskazanych w tym przepisie. Stosownie do treści powołanego przepisu, przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy, na żądanie osoby, której dane dotyczą (pkt 3), jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5). Katalog przesłanek wymienionych w art. 23 ww. aktu prawnego jest zamknięty. Każda z przesłanek legalizujących proces przetwarzania danych osobowych ma charakter autonomiczny i niezależny. Oznacza to, że przesłanki te co do zasady są równoprawne, a wobec tego spełnienie co najmniej jednej z nich stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych. W ustalonym stanie faktycznym sprawy bezsporne jest, że Skarżący nie wyraża zgody na przetwarzanie jego danych osobowych we wskazany w skardze sposób. W myśl art. 7 pkt 5 ustawy przez zgodę osoby, której dane dotyczą - rozumie się oświadczenie woli, którego treścią jest zgoda na przetwarzanie danych osobowych tego, kto składa oświadczenie; zgoda nie może być domniemana lub dorozumiana z oświadczenia woli o innej treści; zgoda może być odwołana w każdym czasie.

Pozyskanie danych osobowych Skarżącego ze źródeł powszechnie dostępnych, tj. ze strony internetowej Skarżącego, jest uzasadnione w kontekście art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, uważa się w szczególności marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych (art. 23 ust. 4 pkt 1 ustawy). Niemniej jednak wskazać należy, iż żądanie Skarżącego z dnia 4 stycznia 2012 r. zaprzestania przetwarzania jego danych z uwagi na cel ich przetwarzania, należy potraktować jako sprzeciw wobec ich przetwarzania w celach marketingowych.

Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 32 ust. 1 pkt 8 ustawy każdej osobie przysługuje prawo do kontroli przetwarzania danych, które jej dotyczą zawartych w zbiorach danych, a zwłaszcza prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania jej danych w przypadkach, wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 4 i 5, gdy administrator zamierza je przetwarzać w celach marketingowych lub wobec przekazywania jej danych osobowych innemu administratorowi danych. W tym miejscu przywołać również należy treść art. 32 ust. 3 ustawy, który stanowi, iż w razie wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, dalsze przetwarzanie kwestionowanych danych jest niedopuszczalne.

Odnosząc się do żądania Skarżącego w zakresie usunięcia jego danych osobowych wskazać należy, iż w świetle powyższego administrator danych może jednak pozostawić w zbiorze imię lub imiona i nazwisko osoby oraz numer PESEL lub adres wyłącznie w celu uniknięcia ponownego wykorzystania danych tej osoby w celach objętych sprzeciwem.

W świetle powyższego zasadne jest nakazanie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych nakazania zaprzestania przetwarzania przez Przedsiębiorcę danych osobowych Skarżącego w celach marketingowych.

II.

Odnosząc się do zarzutu Skarżącego dotyczącego bazy danych osobowych utworzonej przez Przedsiębiorcę oraz kwestii rejestracji tego zbioru, podkreślenia wymaga, że te zagadnienia – jako odnoszące się ogólnie do przetwarzania danych osobowych przez ww. podmiot – mogą być ewentualnie przedmiotem postępowania prowadzonego przez Generalnego Inspektora z urzędu, a nie w postępowaniu wszczętym na skutek skargi indywidualnej osoby. Ponadto zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy Generalny Inspektor prowadzi ogólnokrajowy, jawny rejestr zbiorów danych osobowych. W myśl ust. 2 tego przepisu każdy ma prawo przeglądać ten rejestr. Zaznaczyć należy, że osoba zainteresowana nie musi wykazywać w tym celu interesu prawnego ani spełniać jakichkolwiek warunków formalnych. Rejestr wskazuje na administratora danych oraz ogólne założenia funkcjonowania zbioru, w tym – zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 3a ww. ustawy – opis kategorii osób, których dane dotyczą, oraz zakres przetwarzanych danych. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 marca 2010 r. (sygn. akt: II SA/Wa 953/09) cyt.: „(...) postępowanie rejestracyjne, stosownie do rozdziału 6 uodo {ustawy o ochronie danych osobowych} toczy się pomiędzy administratorem a GODO {Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych}. Osoba, której dane są przetwarzane w zbiorze danych niezgłoszonym do rejestracji, może poszukiwać ochrony w innym trybie, jeśli jej dane osobowe są przetwarzane niezgodnie z prawem, np. bez podstawy prawnej. Nie ma ona jednak żadnych uprawnień (poza powiadomieniem organu rejestrowego lub organów ścigania karnego) w zakresie postępowania rejestracyjnego (...)”.

Niezależnie od powyższego odpowiadając na żądanie Skarżącego dotyczące skierowania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do właściwej prokuratury rejonowej, wskazać należy, że strona może domagać się od Generalnego Inspektora w administracyjnych formach postępowania wyłącznie podjęcia działań określonych w ww. art. 18 ust. 1 ustawy oraz może składać tylko takie wnioski, które mogą być rozpatrzone przez wydanie decyzji administracyjnej. Tymczasem ustawa nie daje temu organowi uprawnień do kończenia prowadzonego postępowania poprzez skierowanie w formie decyzji administracyjnej zawiadomienia do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 19 listopada 2001 r. (sygn. akt II SA 2702/00): „osoba dochodząca ochrony swych praw w trybie ustawy o ochronie danych osobowych nie jest podmiotem postępowania obliczonego na wydanie decyzji o zawiadomieniu stosownego organu o przestępstwie w zakresie przetwarzania danych osobowych i nie może się tego domagać od GODO w administracyjno – prawnych formach tego postępowania. Przepis art. 19 ustawy nie daje bowiem stronie roszczenia w tym względzie”. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 listopada 2009 r. (sygn. akt II SA/Wa 612/2009) orzekł: „Skierowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zawiadomienia o popełnienia przestępstwa następuje poprzez wystąpienie do organu właściwego do wszczęcia postępowania karnego w danej sprawie, a ponadto jako należące do kompetencji organu realizowane jest z urzędu, a nie na wniosek osób zainteresowanych”. Jednocześnie zaznaczyć należy, że Skarżący może samodzielnie złożyć stosownej treści zawiadomienie do właściwych organów ścigania.

Jednocześnie wskazać należy, że jeżeli w ocenie Skarżącego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, którymi zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. Zm.), są w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość

naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, to może on dochodzić swych roszczeń z tego tytułu w drodze powództwa cywilnego wytoczonego przed właściwy miejscowo sąd powszechny. Zgodnie bowiem z art. 24 Kodeksu cywilnego, ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych i art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stronie niezadowolonej z niniejszej decyzji przysługuje w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: Biuro GIODO, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).